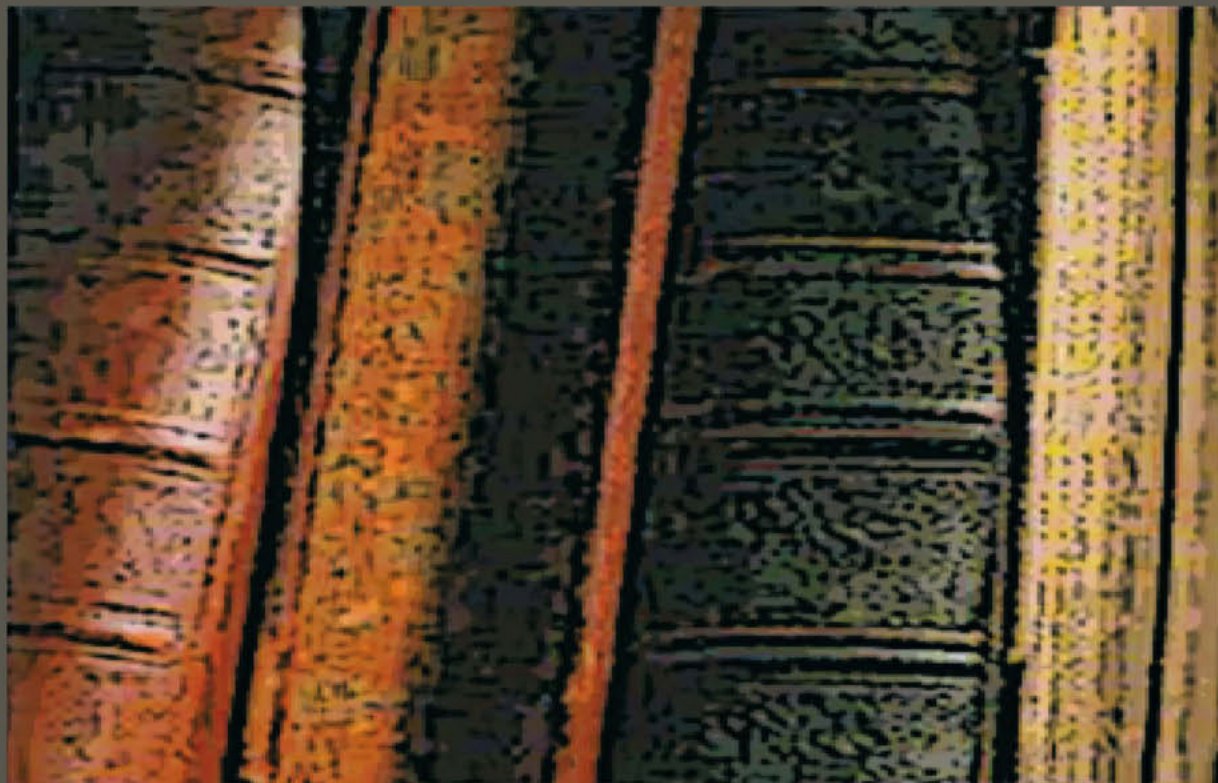


# CHOWANNA

TOM  
SPECJALNY



OBLICZA WSPÓŁCZESNEJ PSYCHOLOGII  
POKŁOSIE XXXIV ZJAZDU NAUKOWEGO PTP



Wydawnictwo  
Uniwersytetu Śląskiego  
Katowice 2012

Nr indeksu 330566

# CHOWANNA

TOM SPECJALNY

## OBLICZA WSPÓŁCZESNEJ PSYCHOLOGII POKŁOSIE XXXIV ZJAZDU NAUKOWEGO PTP

pod redakcją Zbigniewa Spendla

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego



Katowice 2012

**Redaktor naczelny**  
Dr hab. Zbigniew Spendel

**Recenzenci**

Prof. dr hab. Jerzy Marian Brzeziński, prof. dr hab. Dariusz Doliński

**Rada Naukowa**

Prof. dr hab. Jerzy Brzeziński  
Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak  
Prof. dr hab. Kazimierz Denek  
Prof. dr hab. Adam Frączek  
Prof. dr hab. Stanisław Juszczak  
Prof. dr hab. Stanisław Kawula  
Prof. dr hab. Wojciech Kojś  
Prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski  
Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński  
Prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki  
Prof. dr hab. Mieczysław Łobocki  
Prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka  
Prof. dr hab. Stefan Mieszalski  
Prof. dr hab. Aleksander Nalaskowski  
Prof. dr hab. Czesław Nosal  
Prof. dr hab. Irena Obuchowska  
Prof. dr hab. Stanisław Palka  
Prof. dr hab. Karol Poznański  
Prof. dr hab. Andrzej Radziejewicz-Winnicki  
Prof. dr hab. Bronisław Siemieniecki  
Prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek  
Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski  
Prof. dr hab. Andrzej de Tchorzewski  
Prof. dr hab. Janina Wyczęsany

**Kolegium Redakcyjne**

Prof. dr hab. Małgorzata Górnik-Durose  
Dr hab. Ewa Jarosz  
Prof. dr hab. Barbara Kożusznik  
Prof. dr hab. Anna Nowak  
Prof. dr hab. Jan M. Stanik  
Prof. dr hab. Adam Stankowski  
Dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk  
Prof. dr hab. Ewa Syrek

**Sekretarz Redakcji**

Dr hab. Beata Piłula

**[www.chowanna.us.edu.pl](http://www.chowanna.us.edu.pl)**

Adres Redakcji / Editorial Address  
Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego  
40-126 Katowice, ul. M. Grażyńskiego 53  
tel./fax (32) 258-94-82  
e-mail: [zbigniew.spendel@us.edu.pl](mailto:zbigniew.spendel@us.edu.pl)

Publikacja będzie dostępna — po wyczerpaniu nakładu — w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library  
**[www.ceool.com](http://www.ceool.com)**

# Spis treści

ZBIGNIEW SPENDEL	
Jedność w różnorodności?! (Wprowadzenie) . . . . .	5
WIESŁAW ŁUKASZEWSKI	
Psychologia podzielona . . . . .	15
CZESŁAW S. NOSAL	
Umysł wobec mediów . . . . .	31
PIOTR K. OLEŚ	
Dialogowe funkcje Ja — implikacje dla zdrowia . . . . .	47
BOGDAN ZAWADZKI, AGNIESZKA POPIEL	
Dynamika relacji między cechami temperamentu a nasileniem objawów pourazowego zaburzenia stresowego (PTSD) po wypadku drogowym. Efekt podatności i komplikacji . . . . .	67
EWA CZERNIAWSKA	
Czy psychologia powinna mieć węch w nosie? . . . . .	89
TOMASZ ZALEŚKIEWICZ	
Symboliczna natura pieniędzy. Ujęcie psychologiczne . . . . .	109
KRYSTYNA SKARŻYŃSKA	
Psychologiczne źródła rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Percepcja relacji społecznych, jej socjalizacyjne korelaty i konsekwencje dla zachowań obywatelskich . . . . .	123
EUGENIA MANDAL	
Władza i wywieranie wpływu w bliskich związkach . . . . .	149
BARBARA KOŻUSZNIK	
Czy psychologia może wspierać innowacyjność? Rola kompetencji psychologicznych . . . . .	167
CZESŁAW CZABAŁA	
Specjalizacja z psychologii klinicznej — historia zdarzeń i programów . . . . .	193

# Table of contents

ZBIGNIEW SPENDEL	
Unity in diversity?! (An introduction) . . . . .	5
WIESŁAW ŁUKASZEWSKI	
Divided psychology . . . . .	15
CZESŁAW S. NOSAL	
Mind in the face of media . . . . .	31
PIOTR K. OLEŚ	
Dialogic functions of “I” – the implications for health . . . . .	47
BOGDAN ZAWADZKI, AGNIESZKA POPIEL	
The dynamics of relations between temperamental traits and intensity of PTSD symptoms after traffic accident. The effect of vulnerability and complication . . . . .	67
EWA CZERNIAWSKA	
Should the sense of smell be something to sneeze at for psychology? .	89
TOMASZ ZALEŚKIEWICZ	
The symbolic nature of money. A psychological perspective . . . .	109
KRYSTYNA SKARŻYŃSKA	
Psychological sources of the development of the civic society. A perception of social relations, its socializing correlations and consequences for civic behaviours . . . . .	123
EUGENIA MANDAL	
The power and influence tactics in close relationships . . . . .	149
BARBARA KOŻUSZNIK	
Is psychology able to support innovativeness? The role of psychological competences . . . . .	167
CZESŁAW CZABAŁA	
Specialization in clinical psychology — the history of occurrences and curricula . . . . .	193

W roku 2012 nakładem

Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego

ukazały się następujące publikacje z dziedziny pedagogiki i psychologii:

Joanna Gruba

*Ocena słuchu fonemowego u dzieci w wieku przedszkolnym*

*Masculinity and femininity in everyday life*

Ed. Eugenia Mandal

Anna Nowak

*Zagrożenie wykluczeniem społecznym kobiet niepełnosprawnych*

Ewa Szadzińska

*Podstawy poznawcze procesu kształcenia*

Grażyna Szafranec

*Malowanie palcami. Analiza diagnostyczna. Cz. 1. (książka + płyta CD)*

Maria Anna Zając

*Fenomenologiczne wątki w psychologii poznania. Badania Danuty Gierulanki nad przyswajaniem pojęć i rozumieniem tekstu*

Nr indeksu 330566  
PL ISSN 0137-706X  
(wersja drukowana)  
ISSN 2353-9682  
(wersja elektroniczna)

Copyright © 2012 by  
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego  
Wszelkie prawa zastrzeżone

Redaktor  
MAGDALENA STARZYK

Projektant okładki i szaty graficznej  
BEATA MAZEPA-DOMAGAŁA

Redaktor techniczny  
BARBARA ARENHÖVEL

Skład i łamanie  
ALICJA ZAŁĘCKA

Wydawca  
**Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego**  
**ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice**  
[www.wydawnictwo.us.edu.pl](http://www.wydawnictwo.us.edu.pl)  
e-mail: [wydawus@us.edu.pl](mailto:wydawus@us.edu.pl)

---

Wydanie I. Nakład: 230 + 50 egz. Ark. druk. 12,75.  
Ark. wyd. 14,0. Papier offset. kl. III, 90 g  
Cena 30 zł (+ VAT)

---

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.  
M. Rejnowski, J. Zamiara  
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

## Zasady opracowania materiałów

1. Redakcja przyjmuje teksty, które dotąd nigdzie nie były publikowane.
2. Nadsyłane prace będą recenzowane, a następnie omawiane na posiedzeniach Redakcji, która podejmie decyzję w sprawie zakwalifikowania ich do druku. O decyzji Redakcji Autor zostanie poinformowany. W przypadku niezakwalifikowania artykułu do druku zostanie on zwrócony Autorowi. (Prace realizowane między innymi w ramach grantu powinny być opatrzone informacją o rodzaju, numerze i tytule problemu badawczego).
3. Objętość tekstu nie może przekraczać 16 stron formatu A4, łącznie z bibliografią, przypisami, tabelami, rysunkami. Wyjątek od tej zasady stanowią jedynie artykuły zamówione.
4. Materiały przekazane do Redakcji powinny zawierać:
  - komputerowy wydruk tekstu wraz z bibliografią (uporządkowaną alfabetycznie, w układzie nazwisko/data) oraz CD,
  - tabele, rysunki (wydruk oraz CD),
  - do każdego tekstu abstrakt oraz słowa kluczowe — w języku angielskim (względnie polskim),
  - przypisy: bibliograficzne (podane w tekście głównym, umieszczone w nawiasach w układzie nazwisko/data), rzeczowe (opatrzone cyfrą odpowiadającą numeracji ciągłej przypisów w tekście głównym, napisane na oddzielnej stronie),
  - informacje o Autorze (imię i nazwisko, tytuł, stopień naukowy i zawodowy, specjalność, stanowisko i miejsce pracy, aktualnie pełnione funkcje w stowarzyszeniach i towarzystwach krajowych i zagranicznych, adres do korespondencji, adres domowy, numer telefonu).



## **Warunki prenumeraty**

Warunkiem regularnego otrzymywania „Chowanny” jest złożenie zamówienia na prenumeratę roczną. Cena każdego z tomów wyniesie 36 zł (+ VAT)

### **Zamówienia prosimy wysyłać pod adresem:**

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO  
UL. BANKOWA 12B, 40-007 KATOWICE  
www.wydawnictwo.us.edu.pl  
e-mail: wydawus@us.edu.pl  
tel. (32) 359-15-70

Bieżące numery można nabywać bezpośrednio w księgarni Wydawnictwa ul. Bankowa 12 (budynek rektoratu) lub zamawiać korespondencyjnie.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the:

Foreign Trade Enterprise  
ARS POLONA  
Centrala Handlu Zagranicznego ARS POLONA S.A.  
ul. Obrońców 25, 03-933 Warszawa

Księgarnia Wysyłkowa „LEXICON”  
Maciej Woliński  
ul. Dereniowa 2/96, 02-776 Warszawa  
e-mail: lexicon@lexicon.net.pl

KOLPORTER S.A.  
ul. Zagnańska 61, 25-528 Kielce

Cena 30 zł (+ VAT)